

AVIS OFFICIELS — OFFICIELE BERICHTEN**GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION — GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN****VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE****MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP**

Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw

28 NOVEMBER 1995. — Omzendbrief BA/BA6/0281

**"Aanbeveling betreffende ondersteuning
en begeleiding van gemeentelijke bewonersdiensten"**

[S - C - 36741]

Aan de Heren Provinciegouverneurs :

Ter kennisgeving aan :

- de leden van de bestendige deputaties
  - de colleges van burgemeester en schepenen
- Mijnheer de gouverneur,

De actuele discussie over de burgerwachten en vergelijkbare initiatieven heeft aangetoond dat sommige inwoners van de gemeente of stad actief betrokken willen worden bij de aanpak van lokale bekommernissen.

De betrokkenheid en bereidheid van de bevolking om zich in te zetten voor gemeenschappelijke problemen is een positief gegeven omdat ze de samenhang van een sociale leefgemeenschap - gemeente, buurt of wijk - kan versterken of herstellen. Het herstel van het sociale weefsel moet inderdaad in eerste instantie opnieuw tot stand komen in de meest nabije omgeving, namelijk de buurt.

In het "Algemeen verslag over de armoede", van de Koning Boudewijnstichting, wordt deze problematiek als volgt omschreven:

"De sociale en menselijke omgeving van een woning speelt een belangrijke rol in het gezinsleven. De wijk is de spiegel van zijn bewoners". De omgeving is in de eerste plaats het buurtschap. Wat een plaats is voor solidariteit wanneer gezinnen elkaar helpen. Of het wordt een plaats van afwijzing wanneer het te moeilijk is om zich met de miserie van zijn burens te identificeren.

De omgeving is in de tweede plaats de wijk. De openbare ruimte die ze vormt, is voor vele gezinnen de rechtstreekse verlenging van de private ruimte (wanneer men geen tuin of binnenkoer heeft, zet men de stoelen op het voetpad, speelt men in openbare parken en praat men in de gangen, terwijl een aantal van de armsten daarentegen lijdt onder eenzaamheid en isolement).

Deze "wijkdynamiek" moet op langere termijn "een tolerantie ontwikkelen", een cohabitatie van zijn bewoners, armen en minder arm. Het spookbeeld van zovele arme gezinnen om zich opgesloten te weten in "miseriegetto's" onderstreept het belang van deze inzet."

Het opzet van de bewonersdiensten is dat de bewoners mee verantwoordelijk worden voor hun woonomgeving.

Voor het herstel van het sociale weefsel is er meer nodig dan alleen maar de aanpak van de lokale criminaliteits- en veiligheidsproblematiek. Initiatieven van de burgerwacht zijn bovendien niet zonder risico's. Denken we maar aan de veiligheid van de deelnemers tijdens de uitoefening van hun toezichtfunctie. Er is ook behoefte aan uniformisering van eenheid in organisatie van de verschillende bestaande initiatieven.

Om deze doelstellingen te bereiken wil deze aanbeveling aan de gemeentebesturen dan ook richtlijnen geven voor de ondersteuning en begeleiding van zogenaamde bewonersdiensten. De oprichting, ondersteuning of begeleiding van dergelijke diensten is niet verplicht. Het gemeentebestuur moet afhankelijk van de lokale behoeften of noden en de bereidheid bij de inwoners oordelen over de wenselijkheid van zo'n bewonersdienst.

In deze omzendbrief gaan we in op de verschillende aspecten van een bewonersdienst:

- invulling van een bewonersdienst;
- taken van een bewonersdienst;
- ondersteuning en begeleiding van een bewonersdienst;
- administratief toezicht.

1. Begripsomschrijving.

Een bewonersdienst is een particulier initiatief waarin vrijwilligers die in de gemeente wonen specifieke, buurtgerichte taken uitvoeren en daarbij ondersteund en begeleid worden door het gemeentebestuur.

Het in deze omzendbrief gehanteerde begrip "bewonersdienst" leunt nauw aan bij de invulling van de bestaande operationele buurtgerichte projecten zoals stadwachten, buurtinformatienetwerken en observatieteams. Het opzet van de bewonersdienst past echter in de veel ruimere problematiek van de vrijwillige samenlevingsopbouw. Deze omzendbrief doet derhalve geen afbreuk aan bestaande initiatieven die veeleer passen in een algemene criminaliteitspreventie.

Aangezien het concept van de vrijwillige bewonersdienst enige verwantschap vertoont met andere initiatieven tot professioneel buurt- en opbouwwerk getuigt het van goed bestuur indien de gemeentebesturen een beroep zouden doen op de ervaring en de know-how van deze professioneel georganiseerde diensten. Voor de uitvoering van deze omzendbrief kunnen de gemeenten dan ook het best samenwerken met het aanwezige buurtwerk dat door de gemeente erkend wordt.

Een bewonersdienst dient ook strikt onderscheiden te worden van gemeentelijke burgerwachten. Hieronder worden doorgaans (feitelijke) verenigingen van private personen verstaan die met het oog op de bestrijding van criminaliteit op het grondgebied van de gemeente op een gestructureerde en georganiseerde wijze toezichtsfuncties uitoefenen, onder meer door het organiseren van, al dan niet gewapende, patrouilles op het publieke domein. Deze toezichtsfuncties zijn van politionele aard en bestaan hoofdzakelijk in het opsporen en vaststellen van misdrijven met het oog op de onmiddellijke identificatie of aanhouding van de daders.

De burgerwachtinitiatieven druisen in tegen wettelijke bepalingen die van openbare orde zijn, meer bepaald de wet van 29 juli 1934 op de private militias, annex artikel 14 van de wet op het politieambt. Het spreekt daarom ook vanzelf dat de gemeentebesturen op geen enkele manier hun medewerking mogen verlenen aan initiatieven die de dwingende wetgeving over het verbod op de private militias miskennen.

Veeleer dienen de gemeentebesturen inspanningen te leveren voor de verdere uitbouw van de reguliere politiediensten. Enkel door een verbeterde werking en dienstverlening van deze diensten zal de veiligheids- en

criminaliteits-problematiek op een adequate wijze bestreden kunnen worden.

2. Taken.

De taken van de bewonersdienst zijn buurtgericht. We lichten ze even toe :

* De bewonersdienst heeft een algemene signaalfunctie ten aanzien van het gemeentebestuur.

Deze signaalfunctie heeft betrekking op een waaier van probleemsituaties : leefbaarheid, netheid (bv. zwerfvuil), gevaarlijke verkeerssituaties, defecten aan het publieke domein (o.a. straatverlichting, ...), ...

Specifiek met betrekking tot het veiligheidstoezicht dient benadrukt te worden dat de leden van de bewonersdienst over geen politionele bevoegdheden beschikken. Zij zullen daarom hun vaststellingen onmiddellijk rapporteren aan het gemeentebestuur, tenzij de vaststelling een dringend optreden vergt en noodzaakt tot het oproepen van de bevoegde politie- of rijkswachtdiensten. Bewonersdiensten kunnen op geen enkele wijze de politie- of rijkswachtdiensten vervangen. Inzake veiligheid treden de bewonersdiensten m.a.w. op zoals elke andere inwoner.

Om de signaalfunctie van de inwoners te vergemakkelijken, kunnen de gemeentebesturen bijvoorbeeld een initiatief nemen om een centraal, telefonisch meldingspunt uit te bouwen en dat aan de bevolking mee te delen.

* De verbetering van de buurt door het uitvoeren van kleine onderhoudswerken aan het publieke domein is een andere taak van de bewonersdienst. We denken daarbij aan het signaleren van zwerfvuil, het schoonhouden van straten en pleinen, het onderhoud van de aanwezige groenvoorziening, ...

Deze taak houdt in dat de bewonersdienst werkzaam is in samenspraak met de gemeentelijke technische diensten. Het spreekt ook vanzelf dat deze taak slechts aanvullend kan zijn en enkel kan bestaan in het uitvoeren van onderhoudswerken die met weinig technische hulpmiddelen ter plaatse kunnen worden gerealiseerd.

* De bewonersdienst verzorgt de opvang en informatiefunctie ten aanzien van de buurtbewoners.

De bewonersdienst moet een aanspreekpunt zijn voor de bewoners. De leden van de bewonersdienst zullen geconfronteerd worden met een veelvoud van vragen waarvan sommige ter plaatse kunnen worden beantwoord, terwijl andere vragen enig onderzoek van de bevoegde gemeentelijke dienst vergen. In deze laatste hypothese zal de bewonersdienst optreden als doorverwijzingsinstantie en eerder een dienstverlenende rol op zich nemen.

* De bewonersdienst verhoogt de betrokkenheid van de buurtbewoners bij wat er in hun buurt gebeurt, zodat de buurt meer leefbaar wordt.

In eerste instantie wil men een verhoogde participatie van de betrokken wijk- en buurtbewoners tot stand brengen. Dit zou ook moeten leiden tot het verlagen of het verleggen van drempels zodat alle bevolkingsgroepen betrokken worden bij het beheer van de buurt.

* De bewonersdienst bouwt een vertrouwensrelatie met de buurtbewoners op.

Het spreekt van zelf dat deze taak de bewonersdienst noodzaakt tot discretie en terughoudendheid.

* De bewonersdienst kan ingeschakeld worden in specifieke gemeentelijk projecten.

De bewonersdiensten kunnen door de gemeenten ingeschakeld worden voor de realisatie van bijzondere projecten zoals de bestrijding van de kansarmoede. Op dit vlak is het raadzaam dat ze samenwerken met de bestaande verenigingen voor buurtopbouwwerk en de instituten voor samenlevingsopbouw (RISO's).

3. Ondersteuning.

Met het oog op de speciale taken van de bewonersdienst kan het raadzaam zijn dat de personen die zich als vrijwilliger aanmelden een korte basisopleiding volgen waarin aandacht besteed wordt aan :

* communicatieve vaardigheden;

* basiskennis over de organisatie van de gemeentelijke diensten.

De gemeentebesturen kunnen naargelang van de behoeften in een dergelijke vorming voorzien.

4. Begeleiding.

De gemeenten krijgen de grootst mogelijke vrijheid inzake de praktische organisatie en begeleiding van de bewonersdienst. In gemeenten waar een informatiedienst operationeel is, kunnen de bewonersdiensten beschouwd worden als buurtgebonden antennes van deze dienst. De leden van de bewonersdienst kunnen in dit geval hun vaststellingen rechtstreeks rapporteren aan de gemeentelijke informatiedienst.

In gemeenten waar dergelijke informatiediensten nog niet operationeel zijn, dienen de werkzaamheden van de bewonersdienst gecoördineerd te worden. Het is wenselijk te zorgen voor een gemeentelijke coördinator waarmee de leden van de bewonersdienst rechtstreeks in contact kunnen treden. Deze gemeentelijke coördinator zal ook instaan voor het contact met alle bestaande gemeentelijke diensten en private diensten zoals buurtopbouwwerk, die actief zijn in de gemeente.

5. Administratief toezicht.

De toezichthoudende overheid zal zich welwillend en terughoudend opstellen bij de beoordeling van beslissingen waardoor bewonersdiensten worden begeleid of ondersteund.

Een andere houding is noodzakelijk ten aanzien van burgerwachtinitiatieven. Het dwingende karakter van de wetgeving sluit elke vorm van ondersteuning, hetzij van logistieke, financiële of andere aard, vanwege het gemeentebestuur uit. A fortiori is het niet toelaatbaar dat gemeentebesturen via kredieten op de gemeentelijke begroting dergelijke ondersteuning zouden verlenen.

Wij herinneren voor zover als nodig aan artikel 133 van de nieuwe gemeentewet dat de burgemeester belast met de uitvoering van de wetten, de decreten, de ordonnanties, de verordeningen en de besluiten van de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies, de provincieraad en de bestendige deputatie van de provincieraad.

Om hogervermelde redenen verzoek ik u dan ook, mijnheer de gouverneur, consequent gebruik te maken van uw bevoegdheid inzake het algemeen administratief toezicht zoals bepaald in artikel 30 van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten.

Tevens verzoek ik u elk besluit waarvan u kennis krijgt ambshalve op te vragen en mij onmiddellijk te bezorgen.

Ik verzoek u, mijnheer de gouverneur, deze omzendbrief aan de gemeentebesturen mede te delen.

Volledigheidshalve zend ik reeds aan alle gemeentebesturen rechtstreeks een afschrift van deze richtlijn.

Brussel, 28 november 1995.

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting,

L. PEETERS

4 DECEMBER 1995. — Omzendbrief BA-95/13 betreffende het model van de begrotingsrekening 1995

[36761]

Aan de heren Provinciegouverneurs,

Ter kennisgeving aan: — de leden van de bestendige deputatie
— de colleges van burgemeesters en schepenen

Mijnheer de Gouverneur,

Door de invoering van de Nieuwe Gemeentelijke Boekhouding op 1 januari 1995 wordt de structuur van de begrotingsrekening aangepast.

De begrotingsrekening bevat de weergave van de wijze waarop de begroting is uitgevoerd. Zij kan worden vergeleken met de rekening die van kracht was tot en met 1994.

In de begrotingsrekening worden bijgevolg de volgende elementen opgenomen :

A. — De ontvangsten

- de definitieve invorderingsrechten;
- de onverhaalbare posten;
- de oninvorderbare ontvangsten.

Indeling van de kolommen :

- kolom 1 : het begrotingsartikel;
- kolom 2 : het nummer van de algemene rekening;
- kolom 3 : de omschrijving van het artikel;
- kolom 4 : het begrotingskrediet;
- kolom 5 : de definitieve vastgestelde rechten;
- kolom 6 : de onverhaalbare posten en de oninvorderbare rechten
- kolom 7 : de netto-vastgestelde rechten.